

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum Vlt. Si instrumenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

nullum agnoscit. his adde illos, qui à summo principe speciale hoc Notarios creandi privilegium acceperunt. Denique si aliqui per immemorabilem consuetudinem talem potestatem præscripserunt, ita *Durand. S. 8. n. 23. Innoc. hic. n. 4. Abbas n. 7. Silvest. q. 1.* nam solius Principis est, quidpiam à communi jure omnium gentium exorbitans, veluti dispensando introducere, id autem valde exorbitans est à communi gentium jure, ut unius hominis scripturæ etiam sine cuiuspiam viæ vocis contestatione plena fides habeatur, cuiusmodi fides, neque magistratus alicuius scripturæ, aut sigillo in alterius personæ præiudicium haberi solet. *c. Post sessionem 7. de probat. c. Cum dilectus 9. hoc tit.*

Verumtamen consuetudine obtentum est, ut etiam inferiores magistratus v. g. Episcopi intra diocesin suam, comites, barones, ciuitates imperiales intra territorium suum, tabelliones constituent, teste *Silvestro cit. q. 1. Causino fol. 9. Innoc. tamen hic. n. 2.* ait, talibus ab inferiore constitutis propriè non competere officium tabellionis.

In eo porrò dissentiunt DD. vtrum notarius possit instrumenta conficere extra territorium constituentis, affirmant *Silv. verb. Notarius n. 4. Causinus l. e. si à Principe creatus sit*, quia instrumentum conficere non est actus iurisdictionis, ut extra territorium exerceri nequeat. juxta *c. de consuet. in 6. Durand. cit. S. 8. n. 23. Tapia hic super Abbate n. 9.* De Notariis creatis à Papà & Imperatore, aut ab horum alterutro speciale privilegium habente, aiunt, quòd ubique locorum instrumenta conficere possint eo argumento, quòd tamen falsum esse dixi. *lib. 1. Th. Mor. Tract. 4. cap. 8. n. 3.* quòd Imperator (& alij hoc ipsum dixerunt de Papà) totius mundi dominus sit.

Ad quæstionem dico; Notarius instrumentum intra territorium eius, cuius auctoritate constitutus est, conficere potest etiam extraneis ac peregrinis ipsum rogantibus, & ita quidem, ut fides instrumento etiam alibi seu extra territorium tribuenda sit, ita *Abbas hic n. 9. Felin. n. 16. Gabriel.*

lib. 1. de fide instrum. concl. 1. n. 10. Bart. in l. 1. C. de emancipat. liberorum. Argum. eius textus.

Dico 2. Notarius creatus ab Imperatore aut Rege, non potest extra Imperium, vel regnum spectato communi jure, instrumenta conficere, ita *Abbas hic n. 9. Felin. n. 15.* Ratio est, quia notarius iurisdictionem non exercet, seu voluntariam seu contentiosam, cui aliqui se sponte subijciant; sed officium gerit in republicâ, cum seruus publicus sit. *l. Non aliter. 18. ff. de adapt. officium autem publicum astringi solet intra terminos regionis eius, à quo defertur, & ad quam defertur. Argum. l. 3. ff. de officio Præsidis.*

Dixi autem communi jure, at verò per consuetudinem, vel tacitum consensum alieni principis introduci potest, ut notarius extra territorium constituentis instrumenta conficere possit, quomodo notarij à Sede Apostolicâ creati & immatriculati non tantum in terris imperij, sed etiam in aliis regnis instrumenta conficiunt, sicuti *Durand. Abbas & Felin. docent.* Notarij quoque ab Imperatore constituti & immatriculati saltem in terris Ecclesiæ, instrumenta conficere posse censentur, teste *Imola n. 5. Cardinale Tusco*, qui tamen probabiliter ait, quòd quilibet notarius extra territorium constituentis, saltem inter subditos eius instrumenta conficere queat.

His adde, sicut notarius à Papà constitutus in temporalibus quoque causis, ita & notarium ab Imperatore creatum in causis spiritualibus, instrumenta conficere posse, saltem propter consuetudinem, de qua restatur *Abbas in c. Sicut. n. 12. & 17. Gabriel. cit. concl. 1. n. 7.*

CAPITULUM VLT.

Si instrumenta.

PARAPHRASIS.

Si quis instrumenta propter vetustatem, & hanc causam exemplari petat, iudex ordinarius, vel ab eo specialiter delegatus,

tus, illa diligenter inspiciat, & si nulla sui parte vitata repererit, per publicam personam, seu tabellionem ea præcipiat exemplari, ita ut eandem cum originalibus obtineant firmitatem.

S V M M A R I V M.

1. Notarius ad rogationem partium ob justam causam exemplare debet instrumentum authenticum. Et quæ sit justa causa.
2. Debet autem intervenire iudicis auctoritas, qui citatis iis, quorum interest, & causâ cognitâ Originale censeat, & facultatem exemplandi concedat.
3. Hoc tamen limitatur.
4. Exemplatum instrumentum seu Vidimus, in quo de testibus, aut de partium quarum interest, præsentia & rogatione mentio non fiat, nihil probat.
5. Instrumentum amissum, an & quomodo denuò confici possit, ac debeat, ut publicam fidem faciat.

NOT. VII. Ob justam causam Notarius ad rogationem partium cum iudicis auctoritate instrumentum authenticum exemplare debet.

Causa justa est, ne alioquin pereat probandi facultas, quia ob vetustatem consumetur originale, vel quia ex archivio seu loco ubi asseruatur, afferri non potest, aut non sine periculo amissionis ad locum remotum mitti, sed & interdum expedit, ut plura de eodem contractu habeantur instrumenta, quæ v. g. sint penes utramque contrahentium partem aut utrumque sociorum, uti ex Hostiensis notat hinc Abbas, & Durand. §. 8. n. 1.

Necessarium autem est iudicis auctoritatem intervenire, qui citatis iis, quorum interest (vii videre est apud Innoc. hinc n. 1. Felin. n. 6. Argum. c. Significavit. 4. r. de testib.) & causâ summarie cognita originale dignum fide seu authenticum censeat, atque exemplandi facultatem tribuat.

Excipitur 1. Si idem sit Notarius, qui originale instrumentum fecit, potest is exemplare ad partis, cuius interest, petitionem, etiam sine iudicis consensu, secundum Bartol. in auth. Si quis in aliquo. C. de edendo. cum sit eadem persona, inquit, & eadem auctoritas, quæ utrique scripturæ fidem facit.

Excipitur 2. Si partes, quarum interest consentiunt, urgentque Notarium, ut exemplum instrumenti conficiat, tum id fidem facit, saltem in præiudicium partium, sicuti docet Bartol. in cit. Auth. n. 5. immò probabiliter, ait Imola hinc n. 5. Felin. n. 4. si Notarius coram testibus rogetur à partibus de exemplando, quod exemplum publici instrumenti valorem habeat non minus, quam originale.

Corollarium. Si quis Notarij manu exemplatum instrumentum seu Vidimus afferat, in quo aut de testibus, aut de partium, quarum interest, præsentia & rogatione mentio fiat, fidem facere non debet.

Quæritur. Si instrumentum amissum dicatur, utrum denuò confici possit, ut publicam auctoritatem mereatur. R. cum Durand. n. 2. Bartolo. num. 6. id fieri posse cum iudicis auctoritate, si coram eo citatis iis, quorum interest, amissio instrumenti sufficienter probata sit; sin autem instrumenti confectio in nullius alterius præiudicium cedat, tum iudicis auctoritate opus non est, sed sicuti prius originale coram testibus & ad partis, seu partium rogationem confici potuit. Argum. c. Dudum. 20. de conuers. coniugat. ita & poterit post amissionem denuò confici, prout notavit Durand. cit. n. 2. ubi ait, si nemini præiudicium paratur, potest confici etiam sine iudicis auctoritate vel parte alterâ non citata, vel amissione non probatâ.

AS:(o):S

yy

TITV.